

Věci 2)

Další důležité pojmy, které definuje občanský zákoník je majetek a jmění.

Majetek osoby tvoří souhr všeho, co této osobě patří. Jmení osoby představuje souhr jejího majetku a jejich dluhů.

Rozdělení věcí

Věci hmotné a nehmotné, ovladatelné přírodní síly

Věci v právním smysli můžeme dělit podle různých kritérií. První je dělení na věci hmotné a nehmotné.

Hmotná věc má povahu samostatného předmětu. Je to něco můžeme svými smysly „ohmatat“. Hmotnou věcí jsou suroviny a výrobky z nich, plody oddělené od rostliny apod. Hmotné věci jsou tedy to, co by za věc běžně každý člověk považoval. Zákon za hmotné věci považuje také ovladatelné přírodní síly, pokud se s nimi obchoduje. Takovou ovladatelnou přírodní silou, která je předmětem obchodování je např. Elektrická energie, nebo teplo. Věci **bez hmotné podstaty a práva**, jejichž povaha to připouští, zákon považuje za **nehmotnou věc**. Nehmotnou věcí je např. autorské právo.

Věci nemovité a movité

Velmi významné je rozdělení na věci nemovité a movité. Zásada *superficies solo cedit* (povrch ustupuje půdě) se samozřejmě odráží ve vymezení nemovitých věcí a jejich součástí. Nemovitou věcí jsou v první řadě pozemky. Postavení nemovitých věcí občanský zákoník dále přiznává podzemním stavbám se samostatným účelovým určením (např. Podzemní garáže, pokud stavbu tvořily právě pouze tyto podzemní garáže), věcná práva k nim a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon. Všechny ostatní věci jsou movité.

Z uvedeného je zřejmé, že nadzemní stavby nejsou samostatnou nemovitou věcí ani v případě, kdy jsou ve vlastnictví jiné osoby, než je vlastník pozemku. Od 1.1.2014 má vlastník stavby na cizím pozemku toliko právo stavby. Toto právo stavby je věc nemovitá a stavba, vyhovující právu stavby, je její součástí. Vzhledem k tomu, že za nemovitosti jsou také prohlášena věcná práva k nemovitým věcem, bude za nemovitost prohlášena i služebnost. Za nemovité věci jsou také prohlášeny zákonem byty a nebytové prostory, vymezené v budově. Vlastník bytu je oprávněn s bytem disponovat, shodně jako s věcí movitou.

Věci 3)

Věci zastupitelné

Občanský zákoník definuje jako věci movité, zastupitelné, které mohou být nahrazeny jinou věcí téhož druhu. Typický příklad je uhlí, brambory, ale i peníze. Ostatní věci zákon prohlašuje za nezastupitelné. V případě pochybnosti se musí posoudit podle zvyklostí. Je uvedeno, že za zastupitelnou věc jsou peníze. Pokud někomu půjčíme finanční částku v hotovosti – budeme požadovat vrácení stejné částky, ale zpravidla nám bude jedno, že nejde o tytéž bankovky, či mince, které se při poskytnutí půjčky předaly. Peníze tak mohou být nahrazeny jinými (stejněho druhu a ve stejné hodnotě). Peníze ale mohou být věcí nezastupitelnou, např. sběratelské bankovky nebo mince.

Zužitelná věc

Movitá věc může být i věcí zužitelnou. Tou je takové taková věc, jejíž běžné použití spočívá v jejím spotřebování, zpracování, nebo zcizení. Zužitelnou věcí budou např. suroviny, voda, energie, potraviny. Za zužitelnou věc jsou prohlášeny také věci, které jsou v nějakém skladu nebo jiném souboru, jsou určeny k tomu, aby byly prodány jednotlivě a takové určení je také v souladu s jejich běžným užitím. Skladové zásoby zboží určeného k maloobchodnímu prodeji tak budou tvořit zužitelnou věc. Ostatní věci, tedy ty věci, které nejsou zužitelné, jsou nezužitelné.

Hromadná věc

Hromadnou věc tvoří soubor jednotlivých věcí náležící téže osobě, který je považován za jeden předmět – tvoří tedy jeden celek, který má jedno společné označení. Takovou hromadnou věcí je např. pytel brambor, ale také sbírka známek, nebo knihovna. Skutečnost, že soubor nějakých předmětů tvoří společnou hromadnou věc, nebrání vlastníkovu, aby disponoval samostatně i s jednotlivými částmi tvořící hromadnou věc. Vlastník může ze své sbírky vybrat jednu a tu někomu darovat. Nevyžaduje se tedy, aby vlastník disponoval vždy s hromadnou věcí jako celkem – důležité je, že to udělat ze své vůle může.

Věci 4)

Obchodní závod, rodinný závod

Občanský zákoník nově definuje pojem obchodní závod. Obchodní závod (ve zkratce závod) vymezuje jako organizovaný soubor jmění, které podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Obchodní závod má každý podnikatel, bez ohledu na to, zda jde o fyzickou nebo právnickou osobu. Občanský zákoník stanoví vyvratitelnou domněnku (tzn. Je přípustěn důkaz opaku), že závod tvoří věc, co zpravidla slouží provozu.

Novinkou občanského zákoníku je rodinný závod. Je to závod ve kterém pracují společně členové rodiny – manželé, příbuzní do třetího stupně (teta, synovec) nebo osoby sešvagřené až do druhého stupně (otec švagra). Podmínkou je, aby závod byl ve vlastnictví některé z těchto osob, zpravidla, zpravidla tedy půjde o závod fyzické osoby samostatně výdělečně činné (podnikatele). Podle zákonného příkazu se pak členové rodiny, kteří trvale pracují pro rodinu nebo pro rodinný závod, podílejí na zisku ze závodu v míře, která odpovídá druhu a rozsahu jejich práce. Účastenství na rodinném závodu může vzniknout jen členovi rodiny. Pokud už rodinný závod existuje, je možné přijmout nového člena rodiny jen se souhlasem všech ostatních členů, kteří se už provozu rodinného závodu účastní.

Součásti věci

Součástí věci je vše, co k ní podle povahy náleží a co může být od věci odděleno, aniž se tím věc znehodnotí.

Věc nelze zcizit jinak než s veškerými součástmi. Prodá-li někdo věc, automaticky prodá všechny součásti věci. Jakmile je cizí věc zabudována do jiné věci (tzn. Věci hlavní) a stane se její součástí, stává se vlastník věci hlavní také vlastníkem zabudované součásti, tak např. typickou součástí automobilu jsou kola. Pokud někdo koupí automobil, automaticky předpokládá, že jej kupuje také s koly a vlastník by nemohl namítat, že kola k autu nepatří a že by je musel prodat samostatně.

Nemovitou věcí je pozemek. Součástí pozemku je ze zákona prostor nad povrchem i pod povrchem, stavby zřízené na pozemku a jiná zařízení, s výjimkou staveb dočasných, včetně toho, co je zapuštěno v pozemku, nebo upevněno ve zdech. Pokud by se podzemní stavba nestala samostatnou nemovitou věcí, je součástí pozemku, i když zasahuje pod jiný pozemek. Takou stavbou může být vodovodní přípojka.

Součástí pozemku je veškeré rostlinstvo na něm vzešlé, tedy dočasné i trvalé porosty. Součástí pozemku nejsou tzv. inženýrské sítě např. vodovod, kanalizace a jiná vedení. Vlastníkem je většinou provozovatel, nebo obec.

Příslušenství

Za příslušenství se považuje vedlejší věc vlastnický náležící vlastníku věci hlavní. Pokud je účelem věci vedlejší věci, aby byla trvale užívána společně s věcí v rámci jejich hospodářského určení. Příslušenstvím věci – např. automobilu – může být sada náhradních pneumatik, nebo volně připevnitelná navigace. Při prodeji věci hlavní bude záviset na dohodě stran, zda společně s věcí hlavní bude prodáno i příslušenství. Při prodeji pozemku příslušenství může být zavlažovací zařízení, volně umístěné markýzy, ozdobné kameny, nebo sochy na zahradě apod.